

Odprta noč in dan so groba vrata

Kamnica pri Mariboru. V petek dne 31. maja smo spremili k zadnjemu počitku iz mrtvašnice mariborske javne bolnice zemeljske ostanke dne 27. maja na neki stavbi na tragičen način ponesrečenega tesarja ter posestnika iz Bresternice Jakoba Kajzerja, ki je zapustil globoko žalujočo vdovo s šestimi neprekrbljenimi otroci ter od žalosti potrto mater. Ob njegovi smrti žalujejo za njim še dva brata ter dve sestri. Kako priljubljen je bil pokojnik med svojimi znanci in prijatelji, je dokazal njegov pogreb, ki ga je vodil bivši kamniški kaplan g. dr. Anton Trstenjak, sedaj veroučitelj v Mariboru, ki je imel prisrčen nagovor. Pevci, njegovi prijatelji iz Kamnice, so mu zapeli žalostinko ob odprtem grobu. Rajnemu večni pokoj, preostalim naše sožalje!

Sv. Rupert v Slov. goricah. V zadnjem času smo imeli dva pogloba. V Spodnji Voličini je preminula čez 80 let stara Muršakova babica, oziroma mati g. župana Muršaka. Veličasten pogreb je pričal o njeni priljubljenosti. Drugi slučaj pa je bil žrtve letošnjega kopanja v Pesnici, in sicer Ivan Stuber v Gradensaku, komaj 15 let star. Obema kličemo: Na svidenje nad zvezdami!

Sv. Rupert v Slov. goricah. V dno duše nas je pretresla novica dne 27. maja, ko nam je naš veliki ruperčki zvon oznanil žalostni kopec mladeniča Marijinega vrtca Ivana Študer. Zjutraj je še bil pri procesiji zdrav in vesel. Čez dobre štiri ure pa je postal pri kopanju žrtve Pesnice. Zašel je v vrtinec, ki se iz njega ni mogel več rešiti. Rajni je bil zvest Marijin otrok, star 16 let. Pogreb se je vršil na Križevu, kakršnega ljudje ne pomnijo pri tako mladem fantu, kakor je bil naš Ivan. Velikanska množica se je pomikala proti pokopališču. G. kaplan Jožef Klemenc se je rajnega spominjal v prisrčnem nagovoru. Na pokopališču pri odprtem grobu je spregovoril poslovilne besede g. učitelj Grögl, potem fant Marijinega vrtca Čeh in Selc. Pevci so mu

zapeli pod vodstvom g. kaplana lepo žalostinko, nato še njegovi součenci in součenke. Nobeno oko tistih, ki so prisostvovali pogrebu, ni ostalo suho. Vsi srčno sočustvujejo s starši in sestrama radi prebriske izgube. Starši s sestrama kakor tudi sorodniki se vsem iskreno zahvaljujejo, predvsem g. kaplanu in prosijo obenem molitve za večni pokoj pokojnega mladeniča. Ti pa, dragi Ivan, počivaj v miru!

Ključarovci pri Veliki Nedelji. V torek dne 28. maja je nenađoma v ključarovski kapelici Lurške Matere božje zvonček naznanil tužno vest, da je za vselej zatisnil trudne oči, previden s sv. zakramenti, zgleden kmet Rudolf Jožef v 74. letu svoje starosti. Bolehal je dalje časa na težki želodčni bolezni, zamanj iskajoč pomoči v ormoški in mariborski bolnici. Bil je mož, ki so ga dčile vse vrline pravega slovenskega kmeta, pri vseh priljubljen, kar je dokazal na Križevu njegov veličasten pogreb. Bil je dolgo let naročen na Mohorjeve knjige in na »Slovenskega gospodarja«. Svoje otroke je vzgojil v pravem krščanskem duhu, katerih eden sin in dve hčerki so v vzornem domačem gospodarstvu, tri hčerke so poročene z uglednimi moži, najmlajši sin Ivan pa študira na ljubljanskem vseučilišču. Rajnemu plemenitemu možu želimo srečno večnost! Njegovi ženi, sinovoma in hčerkam pa naše sožalje!

Novaštifta pri Gornjemgradu. Vsem, ki ste jo poznali, saj vas je toliko bilo, žalostni sporočamo, da je Faletova mati dotrpejala. Doživela je 60 let in čez, ko se je z majmi še ona poslovila, kakor odhajajo vse kmečke naše matere, tiho in mirno, da se ne bi otroci jokali. Hudo nam je bilo, ko je v celoletni bolezni dogorevala med nami, udana vsa in pripravljena, in kakor vedno, nas še sedaj v težkih dneh vzpodbujala, sama tolažbe potrebna. Bodrilih besed in razumevaločega srca njegovega bomo težko pogrešali vsi, ki hodimo mi-

mo prijaznega doma ob cesti vsak dan. Z ostalo edinko globoko čutimo, pa njo in sebe tolažimo z vero, ki je edina delala močno tudi pokojno in s spoznanjem, da svetopisemske velike žene še danes med nami žive.

Mrtvi fotografirajo mrtlice.

V avtomobilu.

30 milj od Čikage v Severni Ameriki je naletel motociklist na strašno najdbo. Na samotni cesti je stal avtomobil, ki je bil povsem izgorel. Ob volanu je slonelo zogljenelo moško truplo.

Ko je preiskala policija voz in mrtveca, je odkrila, da je bila obleka umorjenega polita s petrolejem. Nikakor pa niso mogli dognati, kedo in zakaj bi bil umoril Riharda Marvela. Šlo je namreč za sina pred enim letom umrlega bogataša. Ob najdbi je imel umorjeni na prstih dragocene prstane, zlato uro pri sebi in listnico so našli v vozu. V tem slučaju nikakor ni šlo za roparski umor. Zadeva je postajala vedno bolj skrivnostna.

Minul je en dan za drugim, ne da bi bil posvetil le en žarek razjasnitve v zagonetko. Natančno so izprašali slugo in drugo služinčad rajnega. Vsi so pričali, da se je podal njihov gospodar sam na pot.

Policiji ni preostalo drugega, kakor da je še enkrat prav natančno preiskala vsebino avtomobila. To se je zgodilo štiri dni za tem, ko je našel motociklist umorjenega. Šele sedaj se je rodila detektivom misel, da so pregledali pokojnikov fotografski aparat. Marvel je imel navado, da je vse foto-

gradov, ki so rasli liki gobe po dežju. Praprotni, trnje in razno po trtni kugi bujno razraslo robidovje se je moralo umakniti trebežnici ter krampu. Rigolači se niso lotili premetavanja zemlje samo tamkaj, kjer so bili stari vinogradi. Ne! Z vsakega količkaj prikladnega grička ter holma, kjer so bile hoste, so te morale zginiti, da so napravile prostor novim nasadom.

V taistih prvih in preveč hlastajočih časih je bilo ustvarjenih premnogo neugodnih in naravnost neprikladnih vinogradnih leg, katere so morali pozneje opustiti.

Pri rigolanju so pomagali tudi hrvaški Zagorci, ki ne prej in niti pozneje niso potočili toliko potnih srag, nego pri obnovi štajerskih vinogradov ob Sotli. Hrvate je tudi že napadala trtna uš in radi tega so bili radovedni, kako se bo obnesla ameriška obnova. Od štajercjev so se učili in so pozneje tudi oni obnovili po tem receptu svoje uničene vinogradne nasade.

Kakor rečen., vsi postopači in lenuhi so se lotili z vsemi močmi za nekaj let po spodnjih krajih težkega dela popolne in res povsem nove in temeljite obnove vinogradov. Pri prenavljanju je bilo dovolj

zaposlitve v vseh letnih časih. Rigolači, kopači, cepljači, škropilci itd., vsi so lepo zaslužili, le mnogo premalo jih je bilo.

Velika napaka pri prenglenem obnavljanju je bila tudi ta, da so v toliko in toliko vinogradih rigolili preplitvo.

V zimskem času je nekatere dneve pokalo po Obsotlški dolini z gričev ter bregov, kakor bobneči ogenj med svetovno vojno. Pod zemljo se skrivajoče skalovje je bilo treba navrtati ter ga razstreliti, kar sicer ni bil lahek, pač pa vesel opravek.

Lepo so zaslužili v taistih časih sodarji, tesarji in zidarji. Vinogradniki niso obnavljali le vinogradov, ampak tudi vinsko posodo in si naročali tudi novo, saj je ameriškanec rodil, kakor bi nametal grozdje na trs. Sodarji so veliko zaslužili, so bili zelo zelo iskani, delali so pri najboljši hrani in so postali celo ošabni gospodje, katere je bilo treba vabiti ter prositi kakor male bogove, da so prišli v štero.

Tesarji so delali brajde, obnavljali preše ter tekom let propadle hrame.

Novi vinogradniki si niso več stavili toliko lesenih hramov, pač pa zidanice. Zidarji so bili s polno

kov. Na tem otočju ni nobene železnice, nobene avtobusa, nobene cestne železnice in od 365 dni v letu dežuje 250 dni.

Dolgost brade in mustač.

Leta 1902 je umrl v mestu Tours na Francoskem Julij Dumont, ki je imel 3.65 m dolgo brado. Drugi Francoz, Louis Coulon, je posedal 3.30 m dolgo brado in mustače, kojih vsak konec je bil poldrugi m dolg.

Mesto z najdaljšim imenom.

Najdaljše ime ima braziljansko pristanišče Bahia, ki se celo glasi: »São Salvador da Bahia de Todos os Santos« (sveti Zveličar ob najsvetejšem zalivu). Bahia je bil ne-

grafiral, kar se mu je pojavilo pred aparatom.

Potegnili so film iz aparata in so ga razvili. Na filmu je bilo osem slik. Od teh je bilo šest pokrajinskih, dve sta pa predstavljali mladega moškega. Slika tega moža je našla policija tudi v albumu za z.čince in dognala, da gre za 32letnega Gašperja Normana. Nobena težava ni bila izsleditev pravega moža, ki je pripadal čikaškemu podzemlju. Po aretaciji je tudi izpovedal, da je on umoril Marvela zaradi ljubosunja.

V fotografski delavnici.

Francoz Etienne Lelong se je preselil pred desetletji v Ameriko. Nastanil se je v Čikagi. Služil je lepo kot fotograf in povrh je še lepo podedoval. Posedel je toliko denarnih sredstev, da je lahko živel v miru božjem. V bližini Čikage si je kupil hišo, ki je stala na sredini vrta in tamkaj je živel sam zase.

Najrajši se je ukvarjal s fotografiranjem. Na podstrežju hiše si je opremil posebno fotografsko delavnico, kjer je delal razne poskuse za zboljšanje fotografskega postopanja.

Lepega dne so našli starega Lelonga umorjenega. Policija je zadela na grozen pogled v delavnici. Dragoceni aparati so bili razbiti. Očividno se je vršil med napadalcem in napadenim srdit boj. Starček je obležal na tleh v mlaki krvi z razbito lobanjo.

Pri natančnem pregledu so le videli, da niso bile uničene vse fotografske naprave. Neškodovan je ostal aparat za filmanje, katerega je bil starček sam napravil. Ta naprava je delovala, ko je vstopil morilec in je bil Lelong čisto zatopljen v delo, tako da ni niti čul napadalčevih korakov. Skozi nočno tišino je odmevalo samo šumljajoče delovanje filmskega aparata. Starček je imel opravka baš s to napravo, ko mu je priletelo kladivo na glavo. Kratek boj in zgrudil se je mrtev na tla.

Filmski aparat je snemal še naprej kar sam in pokazal v celem detektivom 25 slik mladega moškega, ki je že bil tudi med fotografijami zločinske

zbirke. Na ta način so odkrili 48 ur po izvršenem zločinu morilca Chestona. Umorjenega fotografa je maščeval njegaj iznajdeni filmski aparat.

Sele pri Slovenjgradcu. S skrbjo gledamo v bodočnost. Slaba letina se nam obeta: poprej pozeba, zdaj pa vedno deževje. Skoro v vsaki hiši moramo že živež kupovati, Bog, če le še imajo s čim.

Kamnica pri Mariboru. Neka tajna sraka pomnožuje svoje grehe zoper 7. božjo zapoved. Predzadnjo nedeljo, maju med 6. in 7. uro se je priklatil ta zločinec v hišo posestnika R., se splazil preko hodnika skozi odprto okno in prebrskal vse. Našel je v neki omari znesek 850 Din, ga pobasal v žep ter jo po isti poti zopet popihal ven. Neko šestletno dekle ga je pri njegovem plezanju opazovalo ter spoznalo, odkod in kdo da je. Upamo, da pride ta sraka kmalu v kletko, kamor spada!

Vurberg. G. vodja sanatorija Ruskega rdečega križa na Vurbergu, dr. Boleslav Okoškulak, je pretekli teden predaval o jetiki šolarjem vurberške šole in pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Govoril je o zgodovini, o žrtvah in vzrokih jetike ter o sredstvih, kako se moremo te hude bolezni obvarovati. Vsa čast in zahvala priznanemu specialistu, da se je tako pobrigal za našo dečo. — Dne 4. junija se je na Dunaju poročil g. Hubert grof Herberstein z Eleonoro grofico Thurn-Valsassina. Ob tej priliki so se uslužbenci tukajšnje graščine udeležili sv. maše, dobili so priboljšek in dela prost dan. Gospod grof je prijatelj revežev, spomnil se jih je tudi ta dan ter jim je podaril znatno svoto. Za to mu čestitamo in mu želimo obilno srečo na potu življenja. — Pošta, ki je do zdaj prihajala okrog dveh popoldne, vsled novega voznega reda prihaja zdaj takoj po devetih dopoldne. — Pomladi so pri Ptujju regulirali našo Grajeno v kljub temu, da ne dela škode, ne preplavlja zemlje in ne odnaša rodovitnih njiv. Drava pod Vurbergom pa leto za letom poplavlja polje ter

odnaša našim siromakom, tudi takim, ki so dobili zemljo po agrarni reformi od graščine, najboljše njive. Kje so tisti možje, ki bi tukaj ljudstvu pomagali?

Sv. Lenart v Slov. goricah. Dne 1. junija t. l. se je preselil s svojo pisarno iz Dolnje Lendave k nam odvetnik dr. Marijan Štupica. Pisarno ima na Jurjevski cesti 3 (v isti hiši kakor notar). Svojim čitateljem in naročnikom priporočamo, da se v svojih pravnih zadevah obračajo na to pisarno.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Štrom naše domovine postavljajo jubilejne, oziroma evharistične križe. Čuje se, da se nekaj sličnega namerava tudi pri nas. O kraju, kjer naj bi križ stal, in o načrtu izvedbe tega načrta bi bil potreben razgovor. Morda bi bil primeren prostor zgodovinski Štralek. Na dan sv. Rešnjega Telesa gre evharistična procesija tamkaj.

Križevci pri Ljutomeru. Dne 28., 29. in 30. maja je tukajšnji Podmladek Jadranske straže v Slomšekovi dvorani proslavil svoj jadranski dan. Mladinski pevski zbor je zapel uvodno »Jadransko himno«, nakar je učencev v govoru pojasnil pomen Jadranske straže. K ostalim pevskim točkam je k lepemu izvajanju slednjih samo častitati. Sledila je dobro izvedena simbolična telovadna točka z zbornoro recitacijo Zupančičeve pesmi »Ob Kvarneru«. K sklepu prireditve je vprizorila šolska deca Ribičevo otroško igro »Kraljica Palčkov«. Scenerija je bila okusna, splošno zadovoljstvo publike pa je pričalo tudi o dobri režiji predstave. Proslava se je vršila trikrat: dne 28. maja za dečo domače šole, dne 29. maja za dečo narodne šole v Veržetu in Vučji vasi, glavna proslava dne 30. maja pa je bila namenjena predvsem staršem in svojcem šolske deca. Vsakokrat je bila prireditev dobro obiskana in je v visoki meri dosegla svoj moralni namen.

Št. Vič pri Grobelnem. Tu pri nas bi se imel vršiti živinski, konjski in kramarski se-

koč največji trg za sužnje v Braziliji. Uradno je bilo trgovanje s sužnji prepovedano leta 1813. Angleži so si lastili pravico, da so preiskali vsako ladjo glede sužnjev. Na skrivaj je evelala trgovina z živim blagom v Braziliji do leta 1856.

Mesto, v katerem dežuje ob štirih popoldne.

V mestu Para v Braziliji dežuje ob gotovem času in sicer redno ob 4. uri popoldne. Prebivalstvo se je že tako navadilo na rednost dežja, da računa svoje sestanke pred ali po dežju.

16.000 svetih pisem zgorelo.

V luki v Njujorku je izbruhnil ogenj na ladiji »Kenya«, katerega

paro na delu pri zlaganju škarp in zidanju novih kleti, da kar celih mičnih vil. Pri rigolanju so naruvali izpod zemlje toliko stavbenega materiala, da niso znali kam z njim. Kamenje je moralo v škarpe in zidanice.

Iz dobe obnove so lepe kleti, zidanice, hiše ter vile na zelo strmih hribih, da se čudimo danes, kako jih je bilo mogoče pozidati na take strmine.

Vse naštetu pri obnavljanju je stalo mnogo denarja in ravno tega ni bilo. Saj smo slišali, kake uboge pare so bili Obsoščani po uničenju starih nasadov. Odkod je takle ubogi »gřretar« naenkrat zamogel plačevati številne vinogradne delavce in vse mogoče obrtnike?

Ravno najglavnejše — denarno vprašanje v tedaj gospodarsko izmožganih krajih sta tako sijajno rešila komisar Ivan Balon in baron Moscon. Na svojih odločilnih položajih pri graški deželni vladi sta znala ljudem preskrbeti brezobrestna posojila. Dežela je odprla obnavljalcem dovolj kredita, ki ni bil prav nič nesiguren. Vsak je z lahkoto in rad vrnil posojilo, ko je tako dobro prodal amerikanca.

Koj po prvih pričetkih obnove je prišel v spod-

nje kraje denar, četudi je bil na kredo. Vinogradnik je prejel lepe vsote, jih je moral tudi naglo razdeliti med delavstvo ter obrtništvo. V primeroma kratkem času so bili vsi zaposleni. Delo so plačevali, izdani denar je ostajal v domačem kraju in obče blagostanje je vidno raslo.

Obnove vinogradov sta se koj v začetku lotili tudi dežela ter država. V najem sta jemali obsežne vinogradne zapuščine. Te so spremenili v vzorne trsnice in v vinograde, ki so bili širši okolici za zgled. V deželnih in državnih vinogradnih šolah so se izobraževali kmetje glede obnove in postopanja z novo trto. Dežela in država sta pri novih nasadih lepo zaslužili in povrh je postal posestnik v najem oddane zemlje po preteku toliko in toliko let naenkrat in na lahek način imovit vinogradnik.

Nova trta je prinesla v že obupane kraje delo zaslužek, zadovoljnost in imetek povsem obubožanih se je večal od jeseni do jeseni.

Pri obnovi ne smemo pozabiti na tujski promet. Obnovitvena dela so si hodili ljudje ogledovat od vseh strani. Bizeljsko in sploh kraji od Št. Petra pod